

Erasmus+ jobshadowing Islanti 16.-20.3.2026

Matkalla mukana koulutuspalvelupäällikkö Kaj Jääskeläinen, hyvinvointivalmentaja/NOVA-hankkeen oppimisen asiantuntija Jenni Tikkanen sekä yhteistyökumppanimme, Iisalmen Nuorison Tuki ry:n toiminnanjohtaja Petri Karhu.

Vierailu Ármúli (FÁ) toisen asteen oppilaitokseen – 16.3. ja 19.3.2026

Ármúli Secondary School (FÁ) on monialainen toisen asteen oppilaitos, joka tarjoaa laajan valikoiman koulutusohjelmia. Päiväopetus kattaa kirjallisuuden, taiteet, terveystieteet, yleisopinnot ja erityisopinnot. Oppilaitos toimii toisen asteen koulutusta koskevan lain mukaisesti ja hyödyntää jatkuvan arvioinnin mallia. Oppilaitoksessa opiskelee vuosittain lähes 1 000 päiväopiskelijaa ja noin 1 300 etäopiskelijaa. Henkilöstöä on yhteensä noin 110, joista noin 80 on opettajia ja 30 muuta henkilöstöä.

Ármúlissa meidät vastaanotti erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden osaston johtaja Ingigerði M. Stefánsdóttur. Hän esitteli meille oppilaitoksen erityisen tuen opintoja kierrättäen opiskelijaryhmissä ja samalla kertoen heillä toteutettavista erityisen tuen opinnoista. Suomen järjestelmään verraten kyseessä oli TUVA-, vet-TUVA- sekä TELMA-opintoja vastaavat opinnot. Pääsimme seuraamaan esimerkiksi matematiikan tuntia, joka sisälsi arjen matematiikkaa raha-asioihin liittyen, sosiaalisten taitojen harjoittelua lautapelien ääressä ja ympäristön havainnointia sen hetkistä säätillaa pohtien. Pääsimme myös esittäytymään opiskelijoille, jotka par'aikaa opiskelivat asioita Suomesta!

Ármúlissa opiskelijoilla oli käytössään kuntosali/liikuntatila sekä Suomesta poiketen – oma uima-allas. Uima-allasta käytettiin erityisesti vaativan erityisen tuen opiskelijoiden kanssa ja puitteet mahdollistivatkin esimerkiksi pyörätuolissa olevan opiskelijan siirtämisen altaaseen valjailta katossa olevia kiskoja pitkin. Uinti tuntuikin olevan tärkeä osa islantilaisista kulttuuria – jokainen lapsi ui viikoittain koulun oppituntien puitteissa koko peruskoulun ajan, mikä takasi kaikille uimataidon.

Kiinnitimme huomiota siihen, että opetus ja ohjausresurssia oli erityisen tuen opiskelijoille tarjolla kattavasti. Opiskelijoiden kanssa työskenteli sekä opettajia, pedagogeja että erityiseen tukeen tai vammaisuuteen erikoistuneita ohjaajia. Eniten tukea tarvitsevien opiskelijoiden kohdalla resurssia oli tarjolla 1:1 opettajien lisäksi.

Toisena saimme kuulla kansainvälisyyskoordinaattoria/englannin opettajaa Edda Lára Kaaberia. Hän kertoi yleisesti koulusta ja koulutusjärjestelmästä sekä puhuimme myös ajankohtaisista ilmiöistä, jotka näyttävät samankaltaisina niin Suomessa kuin Islannissa. Näitä olivat muun muassa nuorten mielenterveyden haasteet ja mahdollinen somen vaikutus niihin. Koulutusjärjestelmässä nuorten oppivelvollisuus kesti 16-ikävuoteen saakka, jonka jälkeen he siirtyivät jatko-opintoihin. Keskeyttämisprosentti opinnoissa oli jopa 20%, mutta usein opiskelijat siirtyivät töihin ja palasivat opintoihin takaisin myöhemmin. NEET-nuorten (not in employment, education or training) osuus sen sijaan oli vain 4-5%, mikä johtuikin todennäköisesti nuorten hyvästä työllistymisestä.

Pääsimme tapaamaan myös rehtori Magnús Ingvasynin. Hänelle ja Eddalle esittelimme YSAOta videon muodossa ja kerroimme työtehtävistämme sekä yhteistyöstämme kolmannen sektorin kanssa. He olivat kiinnostuneita erityisesti YSAOlla käytössä olevista opintojen seurantaan tarkoitetuista digitaalisista työkaluista, kuten Appiasta ja Annie-botista. Jäimme käsitykseen, että heidän koulussaan ainakaan yleisopetuksen puolella niin sanottua ”vastuuohjaaja”-mallia ei olisi käytössä, vaan opiskelijoilta vaaditaan itsenäisyyttä opintojen edistämiseen ja kurssivalintojen tekemiseen. Lounaaksi söimme koulun ruokalassa muuten ehkä herkullisinta taimenta, jota kukaan olimme koskaan syöneet!

YSAOn Kaj Jääskeläinen, Ármulan Regína Unnur Margrétardóttir, INTRY:n Petri Karhu ja YSAOn Jenni Tikkanen.

Toisena päivänä Ármulissa tapasimme kielellisiin erityisvaikeuksiin erikoistuneen yksikön johtajan Regína Unnur Margrétardóttirin. Hän kertoi, että lähtökohtaisesti lasten kielelliset erityisvaikeudet diagnosoidaan jo 4-5 luokalla ja vain yksittäistapauksissa vaikeudet huomataan toisella asteella. Oppilaitos tarjosi vahvasti tukea erilaisiin oppimisen vaikeuksiin. Opiskelijoille oli tarjolla kaikille avoimia tukiovetustunteja, joissa oli tavattavissa aina opettaja. Näille tunneille opiskelijat saivat mennä oma-aloitteisesti aina tarvittaessa, tai niin, että tunnit suunniteltiin hänelle lukujärjestykseen. Regína esitteli meille oppilaitoksen tiloja lisää ja näytti myös kirjaston. Kirjastossa oli kattavasti teoksia laidasta laitaan ja opiskelijat istuivat koneillaan tekemässä oppimistehtäviä. Kirjastossa työskenteli kirjastovirkailija, joka auttoi opiskelijoita aineistojen etsimisessä. Mielestämme oli mahtavaa, että painetut kirjat elivät ja hengittivät ja tulivat opiskelijoille tutuksi tänä digitalisaation aikana!

Viimeisenä Ármulissa pääsimme seuraamaan englannin tuntia. Opiskelijat opiskelivat englantia kirjoista ja monisteista ja innostuivat keskustelemaan kanssamme muun muassa suomalaisesta ammatillisesta koulutuksesta. He olivat kiinnostuneita lähtemään kansainvälisiin vaihtoihin ja kyselivät myös, miten Suomeen pääsisi vaihto-opiskelijaksi.

Ármulista mieleen jäi isoimpana inklusio, kuinka saman katon alla opiskelivat sekä yleisopetuksen opiskelijat että vaativaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat. Opetus- ja ohjausresurssin määrä vaikutti vahvalta, mutta toki myös tuen tarpeet olivat osalla opiskelijoista isoja. Tunnelma oli rento ja välitön ja meidät otettiin vastaan avoimesti niin opiskelijoiden kuin henkilöstökin osalta. Oppilaitoksen tiloissa oli esillä taidetta, huonekasveja, opiskelijoiden tekemiä tuotoksia, kuten piirustuksia ja tunnelma oli muutoinkin kodikas.

Kestävän kehityksen asiat näkyivät esim. lajittelupisteinä sekä visuaalisina julisteina kestävän kehityksen Agenda2030-toimintaohjelmasta. Ármulissa oli kierrätyspiste, jonne opettajat ja opiskelijat saivat tuoda esimerkiksi ehjiä vaatteita, kirjoja tai astioita ja saivat myös ottaa tavaroita tarpeen mukaan. Tässä oikein hyvää ideaa meillemkin kehiteltäväksi. Ármulissa kansainvälisyys ja Erasmus-asiat näkyivät vahvasti – useimmat tapaamistamme opettajista kertoivat käyneensä Erasmus-vaihoissa ja monet myös Suomessa. Lisäksi heillä vieraili Erasmus-vierailijoita jopa kaksi kertaa kuussa.

2. Vierailu Reykjavík Technical Collegeen – 17.–18.3.2026

Reykjavík Technical College on Islannin suurin ammatillinen oppilaitos. Se koostuu kahdeksasta koulusta sekä Teknillisestä Akatemiasta, joilla kaikilla on oma rehtori ja pedagoginen autonomia. Valtaosa koulutusohjelmista keskittyy ammatillisiin opintoihin, mutta opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa myös ylioppilastutkinto ammatillisten opintojen rinnalla. Oppilaitos tarjoaa useita erikoisaloja, jotka antavat opiskelijoille pätevyyden valitsemalleen alalle sekä laajat jatko-opinto- ja työmahdollisuudet. Oppilaitos tekee tiivistä yhteistyötä islantilaisen teollisuuden ja yritysten kanssa. Yhteistyö näkyy opiskelijoiden opintojen aikana sekä työharjoittelujaksoissa.

Tuesday, March 17 – address: Frakkastígur 27

- **8:30** – General introduction of the Technical College – VIDEO
- **09:00** – Presentation: *Students with Disabilities and/or Learning Difficulties* Rósa Hrönn Árandóttir, Study Program Manager
- **11:00–12:00** – Workplace studies / occupational training, A digital service record book. - Sigurjóna Jónsdóttir Project Manager Workplace Studies. **Meetingroom nr. S315**
- **12:10– Lunch** (available at the school canteen or in the city centre)
- **13:00 – 14:00** Presentation: *Module management and Study planning*. Guðrún Randalín Lárusdóttir Assistant Principal with Aðalheiður, Einar and Fanney specialists in Study management. **Meetingroom nr. S315**

Wednesday, March 18 – address: Frakkastígur 27 and after lunch Flatahraun 12, 220 Hafnarfjörður

- **09:00** – Presentation by *Sigríður Halldóra Pálsdóttir, Head Teacher, K–2 Program*
- **11:00–12:00** – About support and guidance – presentation by Student Counselor, Halla María Halldórsdóttir and the School Psychologist, Benedikt Bragi Sigurðsson
- **12:05 – Lunch** in the canteen or in the city Centre.
- **13:00-14:00 – Meeting in Hafnarfjörður**, Inga Jóna Þórsdóttir / Ragnhildur Guðjónsdóttir Head of School of Continuing Education. Guided tour around the school building.

Technical Collegeen vierailu ja kv-viikko oli toteutettu todella hyvin. Vierailijat olivat kutsuttu koolle yhden viikon ajalle ja me olimme mukana kahdessa päivässä, joiden sisältö oli valittu taustamme ja toiveidemme mukaan. Technical College oli kooltaan lähes samaa tasoa YSAOn kanssa, joten se oli hyvä kohde vertailla kouluja keskenään. Päälimmäisiä ajatuksia ja eroavaisuuksia heidän toimintakulttuuristaan ja käytännöistään olivat esimerkiksi opintojen suorittaminen toiminnallisesti. Opiskelijat suorittivat esimerkiksi historiankurssin tehden videon tai podcastin annetusta temasta eli samalla he oppivat mielenkiintoisia taitoja myös video- ja äänituotannosta. Työelämään siirryttiin oppimaan vasta, kun opintoja oli suoritettu oppilaitoksessa tietty määrä ja lisäksi työssäoppimisen

kesto oli tarkkaan määrätty alakohtaisesti ja siitä maksettiin palkkaa. Vain yksittäisille aloille oli vaikea löytää palkallisia harjoittelupaikkoja, ja tällöin opiskelija pystyi suorittamaan opintojaan koululla.

Technical Collegessa korostui Ármulin tapaan opiskelijoiden itseohjautuvuus. Vain ensimmäisen vuoden aikana opiskelijalla oli tiiviimmin tukenaan koulutussuunnittelija, mutta tämän jälkeen hänen tuli kyetä valitsemaan ja suorittamaan omat opintonsa melko itsenäisesti. Toisaalta tässä oppilaitoksessa opiskelijan valinnan vapaus oli myös iso – hän pystyi opiskelemaan esimerkiksi yhden vuoden ajan jotain alaa ja siirtymään suoraan toisen alan kursseille, jos ensimmäinen ala ei kiinnostanutkaan. Tämä oli kuulemma hyvin tavallista. Inklusio näkyi Technical Collegessakin vahvasti. Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat suorittivat opintojaan tasoryhmissä ja pystyivät suorittamaan niin sanotusti osatutkintotodistuksen.

Toisena päivänä Technical Collegessa pääsimme kuulemaan sekä opiskelijoiden tukipalveluista että myös tutustumaan toisen kampuksen tiloihin. Tukipalveluihin liittyen resurssia oli käytössä suhteellisen vähän: yksi terveydenhoitaja, yksi psykologi ja 5-6 opinto-ohjaajaa vastasivat kaikkien noin 2500-3000 opiskelijan psykososiaalisesta tuesta. Tämä on verrattain vähän verrattuna Suomeen. Nuorten haasteet olivat aivan samat kuin meilläkin ja niistä suurimpiana näyttäytyi masennus, ahdistus ja sosiaaliset haasteet. Koulujen oppimisympäristöjä kiertäessämme saimme nähdä saman ilmiön kuin Suomessakin: nuoret energijuomineen sorvaamassa, hitsaamassa ja niin edelleen. Tämä kuulemma turhautti opettajia, mutta eivät he asialle oikein mitään voineet. Suojavarusteiden osalta työsaleissa ei ollut yhtä ainoaa tapaa toimia. Kaikilla ei esimerkiksi ollut turvakenkiä tai suojahaalareita, vaikka näin olisi voinut olettaa. Muutoin oppimisympäristöt, kuten koneistuksen ja hitsauksen työsalit tai sähkön ja talotekniikan tilat vaikuttivat samantyyppisiltä kuin meillä YSAOllakin.

3. Vierailu Fjörheimarin nuorisokeskukseen, Reykjanesbær – 20.3.2026

Viimeisenä päivänä vierailimme nuorisokeskuksessa Reykjanesbaerissa. Fjörheimarin nuorisokeskus tarjoaa yhden Islannin aktiivisimmista ja monipuolisimmista nuorisokeskustoiminnoista. Keskus on avoinna arkipäivisin kaikille Reykjanesbærin peruskoululaisille, ja toiminta on jaettu ikäryhmittäin alakoulun ja yläkoulun välillä. Tarjontaan sisältyy avoimia iltoja, päivätoimintaa, kerhoja ja vaihtuvia ohjelmia, jotka julkaistaan kuukausittain. Ohjelmatiedot ovat saatavilla myös keskuksen verkkosivuilla ja tulostettavissa pdf-muodossa. Nuorisokeskus ylläpitää laajaa, vuosittain vaihtuvaa kerhotoimintaa ja tekee tiivistä yhteistyötä kaikkien Reykjanesbærin peruskoulujen kanssa. Toimintaa kehitetään jatkuvasti koulujen tarpeiden mukaisesti.

Meitä houstasi nuorisokeskuksen vastaava ohjaaja Olafur Olafsson, joka kertoi työskennelleensä nuorisokeskuksessa jo yhdeksän vuoden ajan. Nuorisokeskuksella oli käytössään isot tilat, joissa oli pienempiä tiloja, kuten taide- ja käsityötilat, elokuvateatteri, jättisohva hengailemiseen, pieni keittiö sekä yhteisessä isossa tilassa mm. mahdollisuus koripalloon, pöytätennikseen, biljardiin ja muihin aktiviteetteihin. Nuorisokeskustoiminta vaikutti hyvin organisoidulta ja ohjausresurssia oli täälläkin käytettävissä laajasti. Keskimääräinen nuorisomäärä yhden illan aikana oli noin 35 nuorta ja ohjaajia oli paikalla kolme henkeä. Nuoriso-ohjaajien tavoite oli illan aikana jututtaa jokaista nuorta, jotka halusivat jutella ja näin ollen ennaltaehkäisevästi päästä sisälle nuorten arkeen, elämään ja kuulumisiin.

Nuorisokeskustoiminta oli vahvasti kasvussa Reykjanesbaerissa. Vuonna 2021 nuorisokeskuksia oli ollut 25 000 asukkaan kaupungissa yksi, vuonna 2026 kolme ja vuoden 2030 tavoite oli yhteensä seitsemän nuorisotilaa. Nuorisokeskusten työntekijät toimivat aktiivisesti myös paikallisilla kouluilla, mutta kuvasivat toiminnassaan samoja haasteita kuin

Suomessa: tietosuoja-asiat olivat tiukat, joten esimerkiksi opiskelijoiden haasteisiin liittyen tietoja ei voinut vaihtaa, vaikka tämä olisi ollut yksilön edun mukaisesti järkevää. Nuorisokeskuksella keskustelimme myös Islannin laissa olevista lasten ja nuorten kotiintuloajoista ja niitä pidettiin hyvänä. Mikäli lapset tai nuoret olivat ulkona kaupungilla kotiintuloaikojen jälkeen, poliisi kuljetti heidät kotiin, mutta muita seuraamuksia asiaan ei liittynyt. Kotiintuloajat vaihtelivat klo 20-23 välillä iästä ja viikonpäivästä riippuen.

● Mitkä olivat vaihdon keskeiset tavoitteet?

KJ: Pääsimme tutustumaan sekä Islantilaiseen koulutusjärjestelmään kokonaisuutena, ammatillisen koulutuksen järjestelmään kahden eri kokoisen oppilaitoksen tasolta, sekä erityisen tuen toteutusmuotoihin. Verkostoitumisen tasolla pääsimme mukaan lähes kymmenen eri Erasmus – maan tutustujien kautta ammatillisen koulutuksen eri sävyihin ja toteutuksiin. Suomesta kahden päivän ajan mukana olivat myös Gradian ja Luovin edustajat. Muina kansalaisuuksina osallistuivat espanja, itävalta, malta, puola, kanarian saaret, ruotsi, tanska.

JT: Omina tavoitteina oli erityisesti näkökulmien avautuminen opiskeluhyvinvointityöhön sekä opiskelijoiden erityiseen tukeen liittyen. Lisäksi englannin kielitaidon parantaminen oli yksi iso, jo useamman vuoden aikainen, tavoite. Islantilaiseen koulutusjärjestelmään ja ns. Islannin malliin tutustuminen mm. lasten ja nuorten kotiintuloaikojen suhteen kiinnosti myös. Koen, että kaikki nämä tavoitteet täyttyivät vähintäänkin osittain ja osa jopa erittäin hyvin.

● Mitä konkreettista vaihdosta seuraa?

KJ: Verkostoyhteistyö mm opiskeluhuollon yhteistyön ja YSAOn hankevetoisen hyvinvoinnin tuen toiminnoissa avautui ja herätti mielenkiintoa sekä Islantilaisissa toimijoissa, että suomalaisissa kumppaneissa. Yhteydenottoja tuli jatkovierailuista jo viikon mittaan. Toimenpide-ehdotuksia olemme koonneet YSAOn tilojen ja erityisen tuen kehittämiseen, sekä kv- toimintojen kehittämiseen entistä opiskelijalähtöisempään suuntaan. Julkaisuja on työn alla sekä LinkedIn – profiiliin että YSAOn Intraan.

JT: Vaihdosta seurasi konkreettana heti se, että verkostoiduttuamme sattumalta Gradian henkilöstön kanssa, on meillä jo sovittuna heidän vierailunsa YSAOlle jo huhtikuulle 2026. Myös ideat esimerkiksi tilojen kehittämiseen liittyen on viritteillä ja toimenpidelistalla. Mielenkiintoista olisi myös toteuttaa YSAOlla niin sanottu KV-viikko, jolloin ottaisimme vastaan useampien kumppanioppilaitosten ja Erasmus-yhteistyön kautta tulevia vierailijoita. Julkaisu on tulossa YSAOn intraan vielä erikseen ja kuvien kera.

● Miten vaihto palveli omaa asiantuntijuuttasi?

KJ: Vierailun aikana oli mahdollisuus tavata ja keskustella neljän eri esihenkilön kanssa paikallisesti ja jakaa kokemuksia myös kahden suomalaisen koulutuspäällikön (Gradia) kanssa. Tämä vuoropuhelu ja islantilaisen koulutuskulttuurin inklusiivisuuden ja arvopohjan vertailu suomalaiseen auttoi näkemään muutostarpeita myös meidän päässä. Samalla oli hyvä havaita että opiskelijoiden tuen tarpeet ja 2020 – luvun muutokset niissä ovat pitkälti yhteiseurooppalaisia. Erojakin toki löytyy ja mm sukupuolten väliset erot nuorten ahdistuneisuudessa ilmenee eri alueilla eri tavoin.

JT: Oma asiantuntijuus kehittyi saamalla näkökulmia sekä Islannista, mutta myös muiden maiden osalta KV-viikon myötä. Lisäksi peilasimme oppilaitoksiamme toisiimme Tampereen gradialaisten kanssa, mikä sai huomaamaan, että meillä monet asiat, kuten yhteisöllinen opiskeluhyvinvointityö onkin aivan hyvässä kunnossa. Kansainvälisellä tasolla nuorten haasteet ovat yhteneviä, kuten mielenterveysoireilu, joten tämä antoi näkökulmaa ja armollisuutta siihen, että kyse ei ole vain oman alueemme tai edes Suomen haasteesta, vaan kyseessä on pikemminkin globaali länsimainen ongelma. Asiantuntijuus kehittyi kielitaidon osalta vahvasti ja onnistumisen kokemuksia kertyi tällä saralla paljon, mikä vahvisti luottoa omaan englanninkielen osaamiseen myös ammattienglantina.

●Miten jaat kokemuksiasi ja miten se hyödyttää myös muita työyhteisössäsi/ koko YSAOssa?

KJ: Kovasti on jo päästy keskustelemaan ja hieman myös haastamaan. Tänään viimeksi peilasimme lounaspöydässä australialaista järjestelmää islantilaiseen ja referoiden em väliin jäävää suomalaista. Tulen linkittämään ko vierailulla koettua/havaittua myös 2025 kouluterveyskyselyn myötä nostettujen YSAOn kehittämiskohteiden, pedagogisten käytänteiden ja myös tilojen muutostarpeiden kehittämiseen. Tästä meillä on jo erillinen agenda työnalla sekä matkatiimin että YSAOn hyvinvointitiimin kanssa.

JT: Kokemuksia tulee jaettua arjen kohtaamisissa sekä intra-julkaisuilla ja matkaraportilla. Kahvipöytäkeskusteluissa on jo tullut mielenkiintoisia kysymyksiä ja pohdintoja ja villejäkin ideoita, miten nähtyä ja kuultua voisi soveltaa meillä YSAOlla. Toivottavasti mahdollisia ideoita saisi jalkautettua myös YSAOn arkeen, jolloin suurimmat hyötyjät olisivat tietenkin opiskelijat ja sitä kautta koko yhteisö myös henkilökunta mukaan lukien.

